

แนวทางปฏิบัติ การสอบภาคปฏิบัติการสอบถ่ายภาพรังสีในปาก

1. วัตถุประสงค์ในการสอบ

เพื่อประเมินว่าผู้เข้าสอบมีความสามารถในการ

- 1.1 ถ่ายภาพรังสีในปากได้อย่างถูกต้องและสามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้
- 1.2 แปลผลภาพถ่ายรังสีได้
- 1.3 ควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้
- 1.4 ป้องกันอันตรายจากรังสีได้อย่างเหมาะสม

2. คุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิ์สอบ

ผู้มีสิทธิ์สอบจะต้องผ่านประสบการณ์การถ่ายภาพรังสีในปากมาแล้วอย่างน้อย 15 ภาพ และขึ้นกับดุลยพินิจของกรรมการผู้คุมสอบ เช่น ประสบการณ์การถ่าย ความรู้และทักษะในการปฏิบัติ ความพร้อมของผู้สอบ เป็นต้น

3. วิธีการสอบ

3.1 การเตรียมการสอบ

ผู้ป่วย เทคนิค จำนวนภาพรังสี บริเวณที่ถ่ายภาพรังสีที่ใช้ในการสอบ ได้แก่

3.1.1 ผู้ป่วยที่มีใบส่งถ่ายภาพรังสี เทคนิคและบริเวณที่เป็นข้อกำหนดในการสอบ

3.1.2 เทคนิค จำนวนภาพรังสี และบริเวณที่ถ่ายภาพรังสีที่ใช้ในการสอบ ได้แก่

- เทคนิคการถ่ายภาพรังสีรอบปลายรากฟัน จำนวน 2 ภาพ โดยบริเวณที่ถ่ายภาพรังสี คือ ฟันหน้า 1 ภาพ และฟันหลัง 1 ภาพ
- เทคนิคการถ่ายภาพรังสีด้านประชิดในฟันหลัง จำนวน 1 ภาพ โดยบริเวณที่ถ่ายภาพรังสี ต้องมีฟันที่มีด้านประชิดกัน

3.2 ข้อปฏิบัติในการสอบ

3.2.1 ผู้สอบจะต้องรับผิดชอบในการเตรียมผู้ป่วย เช่น การระบุตัวตนผู้ป่วยให้ถูกต้อง การถอดฟันเทียม การถอดแว่นตา และการใช้อุปกรณ์ป้องกันรังสีตามหลัก ALARA เตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่จะใช้ในการสอบให้พร้อมและเหมาะสม

3.2.2 ผู้สอบต้องแจ้งกรรมการผู้คุมสอบดูผู้ป่วยก่อนเริ่มปฏิบัติการสอบ

3.3 ขั้นตอนการประเมิน

กรรมการผู้คุมสอบจะทำการสังเกตและประเมินความสามารถในส่วนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.3.1 ขั้นตอนการก่อนถ่ายภาพรังสี การเตรียมผู้ป่วยและการจัดตำแหน่งผู้ป่วยให้เหมาะสมกับบริเวณที่ต้องการถ่ายภาพรังสี

3.3.2 ขณะถ่ายภาพรังสี

3.3.2.1. การวางตำแหน่งแผ่นรับภาพอย่างเหมาะสม

3.3.2.2. การจัดวางตำแหน่งของลำรังสีในความสัมพันธ์ต่อฟันและแผ่นรับภาพอย่างเหมาะสม

3.3.3. คุณภาพของภาพรังสีและการแปลผล

3.3.3.1. คุณภาพของภาพรังสีเหมาะสมสำหรับการวินิจฉัยแยกโรคและวางแผนการรักษา (contrast, density, sharpness)

3.3.3.2. ภาพถ่ายรังสีมีคุณภาพดี

- สำหรับการถ่ายภาพรังสีรอบปลายรากฟัน

- ภาพรังสีครอบคลุมตัวฟันและปลายรากฟันหรือพยาธิสภาพบริเวณปลายรากฟันอย่างน้อย 2 มิลลิเมตร

- ไม่มีการบิดเบี้ยวของภาพฟัน การซ้อนทับกันบริเวณด้านประชิดของตัวฟัน ความยาวรากฟันไม่ยาวหรือสั้นกว่าปกติ

- สำหรับการถ่ายภาพรังสีด้านประชิด

- ภาพรังสีแสดงการเปิดด้านประชิดของฟันหลังในตำแหน่งที่ต้องการตรวจ

หมายเหตุ หากภาพรังสีไม่สามารถให้การวินิจฉัยได้ สามารถถ่ายภาพรังสีแก้ไขได้ 1 ครั้ง/ตำแหน่ง

3.3.4. การป้องกันอันตรายจากรังสีมีความเหมาะสม เช่น การเปิดไฟเตือนหน้าห้อง การปิดประตูป้องกันรังสี การใส่อุปกรณ์ป้องกันรังสี เป็นต้น

3.3.5. การควบคุมการแพร่กระจายเชื้อมีความเหมาะสมตามแนวปฏิบัติ standard precaution

3.3.6. การแปลผลภาพรังสีในสาระที่สำคัญอันจะนำไปสู่การวินิจฉัยโรคที่ถูกต้อง และมีการเก็บหลักฐานเพื่อการตรวจสอบได้ทุกเมื่อโดยเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษา

3.4 เกณฑ์การตัดสินผล

ผู้สอบจะได้รับการตัดสินผลเป็นสอบผ่าน หรือสอบไม่ผ่าน

- ผู้สอบผ่าน คือ ผู้ที่สอบผ่านทุกขั้นตอน
- ผู้สอบไม่ผ่าน ต้องทำการสอบใหม่ โดยต้องสามารถแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ ว่าตนมีความรู้หรือสมรรถนะเพียงพอ เช่น สามารถตอบคำถามที่เกี่ยวข้องได้หรือ มีการฝึกฝนเพิ่มเติมในจุดที่บกพร่องก่อนที่จะสอบใหม่ในครั้งต่อไป

3.5 หลักฐานประกอบการสอบที่ต้องส่งให้ ศ.ป.ท.

1. ภาพรังสีที่ใช้ในการสอบตามข้อ 3.1.2 จำนวน 3 ภาพ
2. แบบรายงานผลการสอบถ่ายภาพรังสีที่ผ่านการประเมินจากกรรมการคุมสอบแล้ว
3. หนังสือยินยอมให้ใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ตามแบบฟอร์มของ ศ.ป.ท.



ใบประเมินการสอบถ่ายภาพรังสีในปาก

วันที่ _____ ชื่อผู้สอบ _____
รหัสนิติศต/นักศึกษา _____ หมายเลขประจำตัวบัตรประชาชนผู้สอบ _____
ชื่อผู้ป่วย _____ เลขประจำตัวผู้ป่วย _____
เทคนิคการถ่ายภาพรังสี ☐ Periapical ซี _____ ☐ Bitewing ซี/บริเวณ _____

หัวข้อที่ประเมิน	ผลการประเมิน	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. ก่อนถ่ายภาพรังสี		
1.1. การเตรียมผู้ป่วยและการจัดตำแหน่งผู้ป่วยให้เหมาะสมกับบริเวณที่ต้องการถ่ายภาพรังสี		
1.2. การตั้งค่าในการถ่ายภาพรังสี ได้แก่ kVp, mA, exposure time อย่างถูกต้อง		
2. ขณะถ่ายภาพรังสี		
2.1. การวางตำแหน่งแผ่นรับภาพอย่างเหมาะสม		
2.2. การจัดวางตำแหน่งของลำรังสีในความสัมพันธ์ต่อฟันและแผ่นรับภาพอย่างเหมาะสม		
3. คุณภาพของภาพรังสี		
3.1. ภาพรังสีมีคุณภาพดี (contrast, density, sharpness)		
3.2. ครอบคลุมบริเวณที่ส่งถ่าย		
- สำหรับการถ่ายภาพรังสีรอบปลายรากฟัน		
● ภาพรังสีครอบคลุมตัวฟันและปลายรากฟันหรือพยาธิสภาพบริเวณปลายรากฟันอย่างน้อย 2 มิลลิเมตร		
● ไม่มีการบิดเบี้ยวของภาพฟัน การซ้อนทับกันบริเวณด้านประชิดของตัวฟัน ความยาวรากฟันไม่ยาวหรือสั้นกว่าปกติ		
- สำหรับการถ่ายภาพรังสีด้านประชิด		
● ภาพรังสีแสดงการเปิดด้านประชิดของฟันหลังในตำแหน่งที่ต้องการตรวจ		
4. การป้องกันอันตรายจากรังสีมีความเหมาะสม		
5. การควบคุมการแพร่กระจายเชื่อมีความเหมาะสม		
6. การแปลผลภาพรังสี		
สรุปผล (ผ่าน/ไม่ผ่าน)		

เกณฑ์การตัดสินผล ผู้สอบจะต้องผ่านการประเมิน ทุกข้อ จึงจะถือว่าสอบผ่าน

.....
(ลายเซ็นผู้สอบ)

.....
(ลายเซ็นอาจารย์)



แบบรายงานผลการสอบถ่ายภาพรังสี
การสอบเพื่อประเมินความสามารถด้านทักษะคลินิกทันตกรรม
เพื่อประกอบการขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว _____
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน _____
นิสิต/นักศึกษา คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัย _____

มีผลการสอบถ่ายภาพรังสีดังนี้

ชื่อผู้ป่วย.....เลขประจำตัวผู้ป่วย.....ภาพรังสีรอบปลายรากฟันซี่.....
ชื่อผู้ป่วย.....เลขประจำตัวผู้ป่วย.....ภาพรังสีรอบปลายรากฟันซี่.....
ชื่อผู้ป่วย.....เลขประจำตัวผู้ป่วย.....ภาพรังสีด้านประชิดซี่/บริเวณ.....

ผลการประเมิน

เทคนิคการถ่ายภาพรังสี	ผลการประเมิน	ลายเซ็นอาจารย์	วันที่ประเมิน
รอบปลายรากฟันหน้า			
รอบปลายรากฟันหลัง			
ด้านประชิดฟันหลัง			

สรุปผลการสอบถ่ายภาพรังสี

- ☐ ผ่าน
☐ ไม่ผ่านเนื่องจาก _____

ลงชื่อ.....
(.....)

วันที่.....

คณะกรรมการสอบเพื่อประเมินความสามารถด้านทักษะคลินิกทันตกรรม
ตามคำสั่งคณะกรรมการเพื่อประเมินความสามารถทางด้านทักษะคลินิกทันตกรรม ที่/.....